

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפך (קידושין ל')

מערכת: 073-249-0403
m@sdaf.co.il

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גלייך
432-3

זכחים דף ע"ו. יום שב"ק פרשת ויצא - ט' כסליו תשפ"ו

דף ע"ו - ע"א

משנה. אשם שנתערב בשלמים - לרבי שמעון: ישחטו שניהם בצפון ויאכלו כחמור שבהם, **לחכמים:** אין מביאים קדשים לבית הפסול.

נתערבו חתיכות בחתיכות, קדשי קדשים הנאכל רק לזכרי כהונה בקדשים קלים שנאכל לכל אדם, או הנאכל ביום אחד בנאכל לשני ימים ויליה - יאכלו כחמור שבהם.

אין לוקחים תרומה בדמי שביעית - מפני שממעטים באכילת תרומה, שהרי צריך לאכול אותה עד זמן הביעור.

מחלוקת אמוראים בשיטת רבי שמעון - לרבא: סובר רבי שמעון שמביאים קדשים לבית הפסול רק בדיעבד, כגון אשם שנתערב בשלמים שמקריבים אותם ויאכלו כחמור שבהם, אבל לכתחילה אין מביאים קדשים לבית הפסול. **אביי:** מוכיח שרבי שמעון מתיר להביא קדשים לבית הפסול גם לכתחילה, ולשיטתו לוקחים תרומה בדמי שביעית.

לרבי שמעון - רשאי הכהן לשנות באכילת קדשים, לאכול צלוי שלוק ומבושל, ולתת תבלין גם של הפסול, והגם שממעט בזמן אכילת תרומה, אין ראהי מזה (כאביי) שמביאים קדשים לכתחילה לבית הפסול, שהרי תרומת תבלין דרבנן.

תרומה בכסף מעשר שני - לחכמים: אין לוקחים תרומה בכסף מעשר שני, שהרי מעט באכילת תרומה שיאכל רק בירושלים. **רבי שמעון:** מתיר.

בישול ירק שביעית בשמן תרומה - לחכמים: אין מבשלים כדי שלא יביאו קדשים לבית הפסול. **רבי שמעון:** מתיר.

ראיות שמביאים קדשים לבית הפסול לכתחילה לדעת רבי שמעון (כאביי), וגם בתרומה מהתורה:

א. ממה שמתיר רבי שמעון לכתחילה לקחת תרומה בכסף מעשר שני.

ב. ממה שהתיר רבי שמעון לבשל ירק שביעית בשמן תרומה שהיא מהתורה. ומשמע שלרבי שמעון מערבים לכתחילה. כי אם כבר נתערב - מותר גם לחכמים, שלא אמרו חכמים באשם ושלמים שנתערב שלא יביאו לבית הפסול, רק משום שיש להם תקנה ברעיה, אבל חתיכה שנתערב בחתיכות שאין לה תקנה - גם לחכמים יאכל כחמור שבהם. וגם כאן אין לו תקנה, ואי אפשר בסחורה - שאם יסחוט הרבה מפסידו של שביעית, ואם יסחוט מעט עדיין השמן מעורב בו.

דף ע"ו - ע"ב

ספק מצורע מביא אשמו ולונו עמו ביום שמיני לטהרה:

על האשם: אומר אם זה של מצורע - הרי זה אשמו וזה לונו, ואם לא - אשם זה של שלמי נדבה. ואותו אשם טעון שחיטה בצפון, ומתן בחונות, וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, ונאכל ליום ולילה. וגם לרבא שאין מביאים לכתחילה קדשים לבית הפסול - כדי לתקן גברא מותר. ואינו יכול לומר אשם זה היא אשם תלוי גם לסובר שמתנדבים אשם תלוי - שאשם מצורע בא כבש בן שנה, ואשם תלוי בא איל בן שתי שנים.

על השמן: אומר אם איני מצורע יהא נדבה. וקומץ ממנו, ומוסיף עליו קצת להשלים מה שחסר, כדין חסר הלוג עד שלא יצק שימלאנו, ומקטיר את הקומץ, ולאחר מכן נותן מתן שבע, ואומר אם הוא מצורע - הרי זו הזאה, ואין זה שיריים, שהרי הקטרת הקומץ אינה כלום. ואם אינו מצורע - הרי הוא מזה לשם מים, ואינו עובר משום כל שממנו לאשים הוא בכל תקטרו רק אם מעלהו לריח ניחוח, ולא אם מעלה לשם עצים. ופודה השמן שהוסיף על המטבע ומוציא לחולין כשהוא בתוך העזרה - משום שלא קמץ עליו. ואינו עובר משום מכניס חולין בעזרה - שהכניסו כשהיה קודש, ועכשיו נעשה חולין. והגם שאין מתנדבים לרבי שמעון שמן - כדי לתקן גברא מותר.

זכחים דף ע"ז. יום א' פרשת וישלח - י' כסליו תשפ"ו

דף ע"ז - ע"א

משנה. איברי חטאת שנתערב באיברי עולה - לרבי אליעזר: יתן על המזבח, ורואה אני בשר החטאת מלמעלה כאילו הם עצים. שנאמר 'ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח', לריח ניחוח אין אתה מעלה אבל אתה מעלה לשם עצים. **לחכמים:** ישתנו עד למחר ויצאו לבית השריפה, שנאמר על שאור ודבש 'קרבן ראשית תקריבו אותם', אותם אתה מעלה לשם עצים, אבל כל שהוא ממנו לאשים שהוא בכל תקטירו הנלמד מסוף הפסוק, אסור גם לשם עצים.

איסור העלאת שאור ודבש - הוא גם על הכבש. **איסור הקטרת שיריים -** אינו רק על המזבח, שנאמר 'אותם', אותם נתרבה כבש כמזבח, ולא דבר אחר.

דף ע"ז - ע"ב

רבי יהודה מבאר המחלוקת לחכמים ורבי אליעזר: נתערב איברי חטאת באיברי עולה

- לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים שיקרבו. **נתערב ברובע ונרבע -** לא יקרבו. **נתערב איברי עולה תמימה באיברי בעלת מום -** לרבי אליעזר: - יקרבו, שנאמר 'מום בם לא ירצו', בפני עצמם לא ירצו אבל ירצו על ידי תערובת, לחכמים: לא יקרבו, והנאמר 'מום בם' בא ללמד כל זמן שהמום בם לא ירצו, אבל אם עבר המום ירצו. ועוד הוסיף רבי אליעזר: שגם לדברי חכמים יקרבו, שרואה אני את איברי בעלת מום כאילו הם עצים כדין בשר חטאת, ולחכמים: אין אומרים 'רואה אני' רק באיברי חטאת שאינם מאוסים, ולא באיברי בעל מום המאוסים.

משנה. נתערב איברים באיברים בעלי מומים - לרבי אליעזר: אם קרב ראש אחד מהם - יקרבו כל הראשים שניים שניים, וכן אם קרב כרעיים של אחד מהם - יקרבו כל הכרעיים שניים שניים. אבל לא יקריב אחד אחד, שבשניים אני אומר מתוך שאחד אינו בעל מום גם השני כשר. **לחכמים:** גם אם נקרבו כולם חוץ מזוג אחד, יצא לבית השריפה.

זכחים דף ע"ח. יום ב' פרשת וישלח - י"א כסליו תשפ"ו

דף ע"ח - ע"א

משנה. דם שנתערב במים: אם נפל מים לתוך דם - ויש בו מראית דם כשר. אם נפל דם לתוך מים - ראשון ראשון בטל, לענין כיוסו דדם - גם אם נפל דם למים אינו בטל, משום שאין דיחוי במצוות. **נתערב דם ביין -** רואים אותו כאילו הוא מים.

נתערב בדם בהמה של חולין או בדם חיה - לת"ק: רואים אותו כאילו הוא מים. **לרבי יהודה:** אין דם מבטל דם, וגם אם נפל טיפה לכלי גדול כשר לזריקה.

נתערב בדם פסולים - גם אם ההכשר רבה עליו, ישפך לאמה. **נתערב בדם התמצית - לת"ק:** ישפך לאמה, **רבי אליעזר:** מכשיר. אם לא נמלך ונתן - כשר גם לתנא קמא.

אכל כזית פיגול וכזית נותר וכזית טמא שנתערב זה בזה, פטור 'לריש לקיש'. כי אי אפשר שלא ירבה מין על חבירו ויבטלו, ונמצא שאותו המין שנתבטל המיעוט אין בו שיעור, ומאחר שאין יודעים איזה איסור נתבטל, הרי כאן התראת ספק על כל השלשה. **ולמדנו מזה שלשה דברים:** א. איסורים מבטלים זה את זה. ב. שהדין שאסור הנותן טעם בהיתר גם אם הרוב היתר, במין במינו, אינו מהתורה (ולחלוף ע"ב נחלקו בזה רבי יהודה וחכמים). ג. שהתראת ספק אינה התראה.

עשה עיסה מחיטים ואורז - אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה מהתורה, ויוצא בה אדם ידי חובתו בפסח, הגם שרובה אורז. שדין 'נותן טעם' במין בשאינו מינו הוא מהתורה, משום שניכר בו הטעם.

מין במינו - לחכמים: בטל ברוב ולא בנותן טעם משום שאין ניכר בו הטעם. **לרבי יהודה:** משערים אם היה נותן טעם אם היה מין בשאינו מינו, כמו שמשערים בדבר התלוי במראה אם המראה ניכר.

טבילת דלי טמא:

יש בו יין לבן או חלב - לתנא קמא: אם הרוב בדלי מים, טהור. **לרבי יהודה:** רואים את היין או החלב כאילו הוא יין אדום, וכל זמן שאדמומית שלו ניכר - אינו בטל במים ופסול, ואם דוחה המראה - כשר.

מלא ברוק - כאילו לא טבל, משום שהרוק עב וחוצץ בפני המים, ואינו בטל במים.

מלא במי רגלים - הגם שחלוק המראה קצת ממראה שאר מים, כיון שהם מין מים, לא צריך לביטול רוב מים, רק רואים אותם כאילו הם מים.

מלא במי חטאת - 'לרבי יהודה' אינו טהור עד שירבו המים על מי חטאת. ונחלקו אמוראים מדוע אין אומרים 'רואים על מי החטאת כאילו הוא יין אדום', ולא יבטל ברוב כל זמן שחזותו ניכרת? **לאביי:** לא אמר רבי יהודה 'רואים' רק לדעת רבן גמליאל רבו שמחמיר במין במינו שאינו בטל, וכך מחמיר גם באופן שהמראה שווה שרואים אותו כאילו הוא אדום ואינו בטל ברוב. **לרבא:** מדובר בדלי שתוכו טהור וגבו טמא, שמעיקר הדין די שייכנס מעט מים לשפתו, שהרי תוכו אינו צריך טבילה, וגזרו חכמים שיטבול יפה שמה יחוס על מי החטאת שבתוכו ולא יטבול שפת הכלי, ואם הרוב מים לא גזרו.

זכחים דף ע"ט. יום ג' פרשת וישלח - י"ב כסליו תשפ"ו

דף ע"ט - ע"א

'לרבי יהודה משום רבן גמליאל' אין דם מבטל דם - לענין זריקה וכיוסי. אין רוק של טהור - מבטל רוק של זב. אין מי רגלים טהורים - מבטל מי רגלים של זב.

שלשה סוגי ביטול מצאנו באיסורים:

א. מין בשאינו מינו - הולכים אחר הטעם. ב. מין במינו - הולכים אחר הרוב. ג. דבר שאינו תלוי בטעם רק במראה - הולכים אחר המראה.

'לשיטת רבי אלעזר' כשם שאין מצות מבטלות זו את זו (כדעת הלל בסמוך) - כך אין איסורים מבטל זו את זו. (ולא כדעת ריש לקיש ש לעיל דף ע"ח).

אמרו על הלל הזקן שכונן פסח מצה ומרור בבת אחת ואוכל - שנאמר 'על מצות ומרורים יאכלוהו', וסובר שמצוות אין מבטלות זו את זו.

עביט מי רגלים שנשבר ונבלע בו מזב או זבה, ונתן לתוכם מים שני פעמים - טמא, שעדיין לא פלטו ממי רגלים הבלועים בהם. נתן לתוכם מים פעם שליש - טהור, שכבר יצאו מי רגלים הנבלע בתוכו **נתן רק מי רגלים מאדם טהור - לרבי יהודה**: גם עשרה פעמים טמא, שהרי מין במינו לא בטל. **לרבי אליעזר בן יעקב**: טהור בפעם שליש.

המסיט פשתן שטווה גדה - טהור, שהרי רוק שנתייבש אינו מטמא. ואם היה לח - טמא, שהרוק הלח מטמא במשא. ולרבי יהודה גם המרטיב במים את הפשתן לאחר שנתייבש, חוזר הרוק להיות לח מחמת המים, וטמא. וגם כיבס הרבה פעמים במים, משום שהרוק נכנס בפשתן בחזקה וקשה לצאת.

דם שנתערב בדם פסולים - ישפך לאמה. **נתערב בדם התמצית - לתנא קמא**: ישפך לאמה, **רבי אליעזר**: מכשיר.

לרב זביד: נחלקו אם גזרים גזירה במקדש כשיש הפסד לקדשים - שלתנא קמא: גזרים, לכן גזרו כשנתערב דם כשר בדם פסול או בדם התמצית גם כשאין בפסול כדי לבטל הכשר, שמה יבואו להכשיר כשיש בדם הפסול או בתמצית לבטל הכשר. ולרבי אליעזר: אין גזרים. ולפי דבריו רבי אליעזר מכשיר גם כשנתערב בדם פסולים.

לרב פפא: הכל מודים שגזרים גזירה במקדש - ולכן כשנתערב בדם פסולים לדברי הכל ישפך לאמה, ולא נחלקו רק אם נתערב בדם תמצית, שלתנא קמא: גזרים גם כזה לפי שמצוי שירבה דם התמצית על דם הנפש, ולרבי אליעזר: אינו מצוי.

זבחים דף פ' יום ה' פרשת וישלח - י"ג כסליו תשפ"ו

דף פ' ע"א

משנה. נתערב דם תמימים בדם בעלי מומים - ישפך לאמה.

נתערב כוס בכוסות - לרבי אליעזר: אם קרב כוס אחד - יקרבו כל הכוסות שניים שניים. **לחכמים**: גם אם נקרב כולם חוץ מזוג אחד, ישפך לאמה.

נתערב הניתנים למטה בנייתם למעלה - לרבי אליעזר: יתן למעלה, ורוצה אני את התחתונים מלמעלה כאילו הם מים, ויחזור ויתן למטה. **לחכמים**: ישפך לאמה, ואם לא נמלך נתן - כשר.

נתערב הניתנים במתנה אחת בנייתם מתנה אחת - ינתנו במתנה אחת.

נתערב מתן ארבע במתן ארבע - ינתנו במתן ארבע.

נתערב הניתנים במתן ארבע במתנה אחת - לרבי אליעזר: ינתנו במתן ארבע, שאם יתן במתנה אחת עובר בבל תגער, אבל בכל תוספי אינו עובר רק כשהוא בעצמו. **לרבי יהושע**: ינתנו במתנה אחת, שאם יתן במתן ארבע עובר על כל תוספי, אבל על כל תגרע אינו עובר רק כשהוא בעצמו, ועוד, שכשנתן במתן ארבע עברת על כל תוספי ועשית מעשה בידך, ואם לא נתת עברת על כל תגרע ולא עשית מעשה בידך.

צלוחית מי חטאת, שנפלו לתוכה מים כל שהם - לחכמים: פסולים להזאה, שסוברים יש בילה, והזאה צריכה שיעור, ואין מצטרפים בהזאה שניה מה שחסר מהשיעור בראשונה. **לרבי אליעזר**: יזה שתי הזאות.

נחלקו אמוראים לרבי אליעזר - מתי מדובר, ומה הטעם:

א. לריש לקיש: סובר יש בילה, והזאה צריכה שיעור, ומצטרפים שתי הזאות לשיעור, וכגון שנתערב שיעור הזאה ממי חטאת בשיעור הזאה ממים, שכאשר היה שתי הזאות, וודאי היזה כשיעור ממי החטאת. ונדחו דבריו ממה שאמר רבי בברייתא שלדברי רבי אליעזר הזאה כל שהוא מטהרת ואינה צריכה שיעור, והזאה אפשר שהיה מחצה ממים כשרים ומחצה מפסולים.

ב. לרבא: סובר יש בילה והזאה אינה צריכה שיעור, ומעיקר הדין די בהזאה אחת שבוודאי יש בה ממי חטאת שהרי יש בילה, רק נקטו חכמים שיהיה שתי פעמים, כדי שלא יבוא להרבות ממים פסולים וירווח.

ג. לרב אשי: מדובר כשנתערב מים כל שהוא, וסובר שאין בילה, לכן לא די בהזאה אחת שמה לא היזה רק מהפסולים, אבל בשתי הזאות כשר, שבוודאי היזה באחת מהם ממי חטאת, שהפסולים אינם רק כל שהוא.

דף פ' ע"ב

קושיות בדעת רב אשי הסובר שלרבי אליעזר אין בילה:

הניתנים למעלה שנתערב בנייתם למטה - לרבי אליעזר יתן למעלה, ויחזור ויתן למטה, והתחתונים עלו לו. **לרב אשי** שסובר לרבי אליעזר אין בילה, מדובר שהרוב מהעליונים, ונתן למעלה כשיעור תחתונים ועוד, נמצא שבוודאי נתן קצת מן העליונים. ותחתונים עלו לו לשם שיריים של עליונים. **למסקנא** מדובר כשנתערב הכוסות, ונתן משני הכוסות למעלה ולמטה, ותחתונים עלו לו לגמרי.

נתנם למטה ולא נמלך - לרבי אליעזר יחזור ויתן למעלה והתחתונים עלו לו. **לרב אשי** שסובר לרבי אליעזר אין בילה, מדובר כשהרוב מן העליונים, ונתן למעלה שיעור תחתונים ועוד, ותחתונים עלו לו לשם שיריים כשחזר ונתן למטה לאחר שנתן למעלה. **למסקנא** מדובר כשנתערב הכוסות, עלו לו תחתונים לגמרי.

נתנם למעלה ולא נמלך - אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה, ואלו ואלו עלו לו. משום שיש בילה, ונמצא שנתן למעלה גם מן העליונים, ונתנה אינו משנה כלום למטה, שהתחתונים מקומם למטה, והעליונים ניתנים בתורת שיריים. **לרב אשי** שסובר לרבי אליעזר אין בילה, מדובר כשהרוב מהעליונים, ונתן למעלה כשיעור תחתונים ועוד, נמצא שבוודאי נתן למעלה מן העליונים, ונתן למטה בתורת שיריים, אבל לתחתונים לא עלו לו, שמה כל התחתונים ינתנו למעלה. ורק לדעת חכמים שנינו 'שאלו ואלו עלו לו'. **למסקנא** מדובר שנחלקו כשנתערב הכוסות, גם לרבי אליעזר אלו ואלו עלו לו.

הניתנים במתנה אחת שנתערבו בנייתם במתנה אחת ינתנו במתנה אחת - לרב אשי שסובר לרבי אליעזר אין בילה, אם נתערבו בכלול, נותנים במתנה אחת רק כשנתערב אחת באחת. וכן מתן ארבע שנתערבו במתן ארבע, יתן ארבע רק כשנתערב ארבע בארבע. אבל אם נתערבו יתן, כיון שאין בילה, חוששים שיתן מזה ולא יתן מזה. **למסקנא** מדובר שנתערבו הכוסות, ויתן כשיעור משני הכוסות.

נתערבו מתן ארבע במתן ארבע לרבי אליעזר ינתנו במתן ארבע - **לרב אשי** שסובר לרבי אליעזר אין בילה, לא נחלקו רק בכוסות, שלרבי אליעזר רואים את הדם הנזרק כאילו הם מים, ולרבי יהושע אין רואים. אבל נתערבו בכלול, גם לרבי אליעזר לא ינתנו במתן ארבע, שמה כולם מהניתנים במתן אחת. ואם נתערבו רק ארבע באחת, גם לרבי יהושע אין כאן כל תוספי.

לרבי יהודה נחלקו רבי אליעזר וחכמים בין בכלול ובין בכוסות - ולא נחלקו על דם חטאת שנתערב בדם עולה - שיקרב, ברובע ונרבע - שלא יקרב, רק על דם תמימה שנתערב בדם בעלת מום, לרבי אליעזר: יקרב, לחכמים: לא יקרב. (ולרב אשי שאין בילה, בכלול מדובר שהיה הרוב מן הכשר, ויתן על המזבח כשיעור שיש מבעלת מום ועוד).

זבחים דף פ"א. יום ה' פרשת וישלח - י"ד כסליו תשפ"ו

דף פ"א ע"א

במחלוקת במשנה רבי אליעזר וחכמים כשנתערב דמים הניתן למטה בדם הניתן למעלה - **לאביי**: נחלקו כשנתערב דם חטאת ועולה לפני מתן דמים - שלחכמים ישפך לאמה, משום שאסור לשנות מקום דם העולה ולתן למעלה כדי להכשיר החטאת, אבל אם נתערב שירי חטאת בתחילת עולה - לדברי הכל ינתן למטה, שמקום עולה הוא מקום שיריים של חטאת, כיון שהדם שותת ויורד על היסוד. **לרב יהודה**: גם באופן זה סוברים חכמים שישפך לאמה, צריך שישפך השיריים על היסוד ממש העשוי כאיצטבא, ולא על קיר המזבח.

נתערב דם בכור בדם קדשים אחרים יקרבו, שנאמר 'קודש הם'. לסובר ששיריים שנשכים על קיר המזבח למטה: מירי שנתערב סוף עולה בכור. לסובר ששיריים צריכים איצטבא: מדובר שנתערב תחילת עולה בכור, ולמדנו מכאן שאין קרבנות עולים על המזבח מבטלים זה את זה.

נאמר בעולה והקריבו בני אהרן את הדם וזרקו את הדם - 'דם' מיותר. 'דם הראשון' בא לרבות שאם נתערב דם עולה בדם עולה או בדם תמורה או בדם חולין שיקרבו. וכן אם נתערב בדם תודה ושלמים, שבאים בגדר ונדבה כעולה. וכן אם נתערב בדם האשם שטעון מתן ארבע ממותו. 'דם השני' מרבה בכור ומעשר ופסח. ולסובר שאין מקום שפיריים שיריים רק על היסוד, מדובר שנתערב דם של תחילת עולה ובכור, ולמדנו מכאן שאין עולים מבטלים זה את זה.

טעם המחלוקת מקור הדין שאין עולים מבטלים זה את זה: אלו שלא למדו מהנאמר ולקח מדם הפר ומדם השעיר - שסוברים שאין מערבים לקרנות. **אלו שלא למדו מהנאמר דם' שני פעמים** - לא משמע להם שבא לרבות. **ואלו שלא למדו מהנאמר קודש הם** - משום שדרשו למעט תמורתם. והשני דורש שתמורתו לא קרב ממה שנאמר אם שור אם שה להשם 'הוא', ללמד הוא קרב ולא תמורתו.

הניתן למטה שנתערב בנייתו למעלה, אם נתן למעלה ולא נמלך, יחזור ויתן למטה, אלו ואלו עולים לו - לסובר שמקום שיריים על איצטבא, צריך לפרש שנתערב חטאת החיצונה בשיריים של חטאת פנימית, והגם ששיריים מעכבים, אם חיסרו (כגון כאן שנתן מהם תחילה למעלה) אינם מעכבים.

זבחים דף פ"ב. יום ו' פרשת וישלח - ט"ו כסליו תשפ"ו

דף פ"ב ע"א

משנה. הניתן בפנים שנתערב בנייתו בחוץ - ישפכו לאמה. לרבי אליעזר בשאר קרבנות - יתן בפנים ויחזור ויתן בחוץ, אבל בחטאת ואשם - לא, שהרי נפסלים בהבאת דמם לפנים. ואין לומר שיקדים חוץ לפנים - משום שכשם שמצוה להקדים עליונים לתחתונים, כך מצוה להקדים פנים לחוץ.

אם נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים - כשר.

נתן בפנים וחזר ונתן בחוץ - רבי עקיבא: פוסל, שלשיתו כל דמים שנכנסו לכפר בהיכל פסולים, שנאמר 'וכל חטאת', 'כל' לרבות שאר קדשי קדשים 'וכל לרבות קדשים קלים. **חכמים**: מכשירים שרק חטאת נפסל בהבאת דמה לפנים, ופירש רבי יוסי הגלילי ש'כל' חטאת בא לרבות חטאת ציבור, ו'כל' חטאת לרבות חטאת זכר. ולרבי אליעזר גם האשם, שנאמר 'כחטאת כאשר'.

לרבי יוסי הגלילי הפסוק 'וכל חטאת אשר יבא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש תשרף', אינו עולה על חטאת חיצונה שנכנס דמה לפנים - שזאת למדנו מהנאמר 'הן לא הובא את דמה' שאמר משה ביום שמיני למילואים, אלא בא ללמד על פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שנתינת דמם בפנים, ולומר שאם נפסלו ישרפו בבית הבירה ולא מחוץ למחנה, וגם ליתן לא תעשה על אכילתם.

משנה. חטאת שקבל דמה בשני כוסות: יצא אחד מהם לחוץ - הפנימי כשר. **נכנס אחד מהם לפנים - רבי יוסי הגלילי**: מכשיר את החיצון מקל וחומר, מה בחוץ שהוא מקום שהמחשבה פוסלת, לא עשה את המשורר כיוצא, בפנים שהוא מקום שאין מחשבה פוסלת, שאם חשב על מנת ליתן בהיכל לא פסל, קל וחומר שלא יעשה את המשורר כנכנס. **חכמים**: פוסלים, שנאמר 'אשר יבא מדמה' גם מקצת הדם ואו ללמד מזה קל וחומר ליוצא שיפסול את מה שנשאר בפנים, שנאמר 'אשר יבא', הנכנס פוסל ולא היוצא.

דם חטאת שנכנס להיכל לכפר - א. לרבי אליעזר: גם אם לא כיפר פסול. **ב. לרבי שמעון**: כשר עד שיכפר. **ג. לרבי יהודה**: אם הכניס שוגג, כשר.

כל הדמים הפסולים שנתנו על גבי המזבח - לא הרצה הציץ רק על הטמא, שהציץ מרצה על הטמא ולא על היוצא.

דף פ"ב ע"ב

מחשבה בפנים אינה פוסלת בקל וחומר מחוץ - שנאמר 'ביום השלישי', אין מחשבת מקום פוסלת עד שיהא המקום משולש בדם בבשר באימורים, כגון חוץ לעזרה בשבעת היתר הבמות שלשתם מצויים בו. **מחשבה בחוץ פוסלת** - ואין לומדים בקל וחומר מבפנים שלא תפסול, שנאמר 'שלישי' זה חוץ לזמנו, 'פיגול' זה חוץ למקומו.

בשר היוצא לחוץ פסול - שנאמר 'ובשר בשדה טרפה לא תאכלו', כיון שיצא בשר חוץ למחיצה נאסר. **בשר הנכנס לפנים כשר** - שנאמר 'מזמה', דמה ולא בשר.

פנימה - מלמד על דם שנכנס לפני ולפנים, **אל הקודש** - מלמד על הנכנס להיכל, ואם היה אומר 'קודש' לבד, הייתי מפרש על קודש הקדשים, בא 'פנימה' ולימד על קודש שהוא ההיכל. והגם שכל שנכנס לקודש הקדשים כבר נכנס להיכל - **לאביי**: בא הכתוב לרבות על הנכנס לקודש הקדשים דרך גנים ועליות. **לרבא**: כל שנכנס על דעת להכניס לקודש הקדשים, אם נכנס להיכל עדיין לא נפסל.

עבד עברי של כהן הקנוי לשש שנים, ועבד נרצע הקנוי עד היובל - אינם אוכלים בתרומה, שנאמר 'תושב', זה קנוי קנין עולם, ו'שכיר' זה קנוי קנין שנים. ואם היה אומר תושב ולא שכיר, הייתי מפרש שהנאמר 'תושב' זה קנוי קנין שנים, אבל נרצע אוכל, בא שכיר ולימד על תושב שהוא קנוי קנין עולם. ואין להקשות שהתורה תאמר נרצע בפירוש, כי 'מילתא שאתי בקל וחומר טרח וכתב לה קרא'.

הסתפק רבא:

פר העלם דבר ושעיר עבודה זרה שנכנס דמם לפני לפנים - אם מאחר שאין אומרים בהם 'אל הקודש', שהרי מקומם בהיכל, אין אומרים בהם 'פנימה', או מאחר שאין זה מקומם נפסלו?.

פר ושעיר של יום הכיפורים שהזה מדמם על הבדים והוציאם להיכל, וחזר והכניסם {אם נפסל פר העלם דבר ושעיר עבודה זרה שנכנס דמם לפני ולפנים} - הסתפק רבא האם לא נפסלו משום שהוא מקומם, או מאחר שכבר יצאו אין זה מקומם?.

הזה מדמם על הפרוכת והוציא למזבח הפנימי להזות עליו, וחזר והכניס {אם נפסל פר ושעיר יום הכיפורים שהזה מהם על הבדים והוציא להיכל וחזר והכניס} - הסתפק רבא אם מאחר שמקום אחד הוא לא נפסלו, או שהחשיב התורה לשני מקומות, שנאמר בהם יצאה?.

זבחים דף פ"ג. יום שב'ק פרשת וישלח - ט"ז כסליו תשפ"ו

דף פ"ג - ע"א

חטאת שנכנס דמה לפני - לרבי אליעזר: אף שלא כיפר - פסולה, שנאמר כאן 'לכפר בקודש', ונאמר להלן 'וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש', מה להלן בלא כיפר אף כאן בלא כיפר. לרבי שמעון: ולא נפסל רק אם כיפר, שנאמר כאן לכפר, ונאמר להלן 'ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר', מה להלן אם כיפר, אף כאן אם כיפר. 'הטעם' - רבי אליעזר: דורש חוץ מחוץ ולא חוץ בפנים, ורבי שמעון: דורש בהמה מבהמה ולא בהמה מאדם.

הכניס מדם חטאת בפנים 'לרבי יהודה' בשוגג - כשר. הכניס במזיד - פסול רק אם כיפר כדעת רבי שמעון.

כל הנשרפים בבית הדשן מטמא את השורף טומאת בגדים - ולא רק את השורף פר ושעיר של יום הכיפורים. לרבי יהודה: שנאמר 'ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת', שאין צריך לומר שני פעמים חטאת. לרבי מאיר: שנאמר 'לכפר', ללמד על כל המתכפרים שהשורף מטמא בגדים.

הדרן עלך פרק כל הזבחים שנתערבו

פרק תשיעי - המזבח מקדש

דף פ"ג - ע"ב

משנה. המזבח מקדש את הראוי לו - שאם עלה עליו דבר פסול אינו יורד.

לרבי יהושע: כל הראוי לאישים, שנאמר 'היא העולה על מוקדה', כל שהיא כעולה שראוי לאישים - אבל דם ונסכים ירדו.

לרבן גמליאל: כל הראוי למזבח אינו יורד גם דם ונסכים, שנאמר 'היא העולה על מוקדה על המזבח', כל שהיא כעולה הראוי למזבח.

לרבי שמעון: היה הזבח כשר ונסכים פסולים, הנסכים כשירים והזבח פסול, אם גם זה וזה פסולים - הזבח לא ירד והנסכים ירדו. שנאמר 'עולה', מה עולה שבאה משום עצמה גם כל הבאים משום עצמה, יצאו נסכים שבא משום זבח.

קמציים שולא קידשו בכלי - גם אם עלו על המזבח ירדו, שלא הוכררו למזבח, וחסר מעשה בגופם. אימור קדשים קלים שהעלו לפני זריקת הדם - לא ירדו, הגם שלא הוכררו למזבח, לפי שאינם חסירי מעשה בגופם.

מחזירים 'פוקעין' מעל המזבח - לרבן גמליאל: שנאמר 'על מוקדה', לרבי יהושע: שנאמר 'אשר תאכל האש'.

מחזיר על המזבח רק עכו"ל עולה ולא קטורת - שנאמר 'אשר תאכל האש את העולה על המזבח' ולא עכו"ל קטורת.

'הוא העולה על מוקדה על המזבח' - לרבן גמליאל: נלמד מכך כל הראוי למזבח לא ירדו. רבי יהושע: שדורש מהנאמר 'על מוקדה' שהמזבח מקדש רק את הראוי לאישים, דורש מהנאמר 'על המזבח' 'טעם הדין' שלא ירד משום שהמזבח מקדש. רבן גמליאל: דורש טעם הדין מהנאמר 'כל הנוגע במזבח ירדש'. לרבי יהושע: אחד בא לרבות פסול שהיה לה שעת הכושר, והשני לפסול שלא היה לו שעת הכושר. לרבן גמליאל: כיון שהתורה ריבתה פסולים, אין חילוק אם היה לה שעת הכושר או לא.

מזבח מקדש פסולים דרשו מהנאמר 'כל הנוגע במזבח ירדש'. ורק בראוי למזבח - לרבי יוסי הגלילי: שנאמר 'כבשים', לרבי עקיבא: שנאמר עולה. 'החילוק' בעולת העוף - לרבי יוסי הגלילי: תרד, שאינה בכלל כבשים. והנאמר 'עולה' בא למעט מחיים. לרבי עקיבא: לא תרד, שהיא בכלל עולה. וכבשים בא למעט מנחה.

קמציים שקידשו בכלי - לרבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא: ירדו, שרק 'עולה' אינה יורדת אבל מנחה תרד. לתנאים במשנה: שדרשו שמזבח מקדש פסולים מהנאמר 'על מוקדה על המזבח', לא ירדו.

מנחה הבאה בפני עצמה - לרבן גמליאל: לא תרד, לרבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא: תרד.

מנחה הבאה עם הזבח - לרבן גמליאל ורבי יהושע: לא תרד, לרבן גמליאל: תרד.

נסכים הבאים בפני עצמם - לרבן גמליאל ורבי שמעון: לא ירדו.

נסכים הבאים עם הזבח - לרבן גמליאל: ירדו, לרבן גמליאל: לא ירדו. והגם שיכול להקריב את הנסכים למחר או ליום אחר, חשובים כדבר הבא מחמת זבח ולא כדבר הבא מחמת עצמו, ולכן ירדו לדעת רבי שמעון.

מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום - גם בלי זבח.

זבחים דף פ"ד. יום א' פרשת וישב - י"ז כסליו תשפ"ו

דף פ"ד - ע"א

משנה. אלו אם עלו לא ירדו: א. הלן, ב. היוצא, ג. הטמא, ד. נשחט חוץ לזמנו או חוץ למקומו, ה. קיבלו פסולים או זרקו דמו.

הנשחט בלילה, ונשפך דמה, ויצא דמה חוץ לקלעים - לרבי יהודה: אם עלה תרד. שנאמר שלשה מיעוטים 'ואת היא העולה'. לרבי שמעון: לא תרד, כי כל שפסולו בקודש הקודש מקבלו. והגם שלא נאמר רק 'עולה', אנו מרבים שנשחט בלילה, נשפך דמה, יצא דמה חוץ לקלעים, הלן והיוצא והטמא, נשחט חוץ לזמנו או חוץ למקומו, ושקיבלו פסולים וזרקו את דמו, הניתן למטה שנתן למעלה, למעלה שנתן למטה, הניתן בחוץ שנתן בפנים, בפנים שנתן בחוץ, פסח וחטאת שחטש שלא לשמה, שנאמר 'תורת העולה' ריבה תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו.

לא היה פסולו בקודש - אין הקודש מקבלו, שנאמר 'את'. ומאחר שריבה הכתוב ומיעט, מרבה אני את אלו שהיה הפסול בקודש, ומוציא אלו שלא היה הפסול בקודש.

אלו שלא היה הפסול בקודש: א. הרובע והנרבע, ב. המוקצה והנעבד, ג. האתנן והמחיר, ד. הכלאים והטרפה, ה. היוצא דופן, ו. בעלי מומים. רבי עקיבא: מכשיר בעלי מומים. ורבי חנינא סגן הכהנים העיד על אביו שהיה דוחה בעלי מום מעל המזבח.

כשם שאם עלו לא ירדו - כך אם ירדו לא יעלו. כולם שעלו חיים לראש המזבח - ירדו. עולה שעלה חיה לראש המזבח - תרד. שחטה בראש המזבח - יפיש וינתח במקומה.

דף פ"ד - ע"ב

רבי יהודה דורש על פסולים שעלו על המזבח לא ירדו: לן בדם כשר (שם עלה לא ירד) - שהרי לן כשר באימורים. לן באימורים כשר - שהרי לן כשר בכשר, כגון שלמים שנאכלים לשני ימים ולילה. יוצא כשר - שהיוצא כשר בבמה. טמא כשר - הואיל והותר לעבודת ציבור. חוץ לזמנו כשר - הואיל ומרצה לפיגולו. חוץ למקומו - שהוקש לחוץ לזמנו. שקיבלו פסולים וזרקו דמו - בפסולים הראוי לעבודת ציבור. ועיקר סמיכתו על ריבוי של זאת תורת העולה, משום שאין דנים דבר שלא בהכשירו מדבר שבהכשרו.

זבחים דף פ"ה. יום ב' פרשת וישב - י"ח כסליו תשפ"ו

יום זה לעילוי נשמת האשה החשובה מרת לאה טיבא אינבויים ע"ה

בת הרה"ח ר' בנימין בייטש ראובנבויים ז"ל

נלב"ע י"ח כסליו תשנ"א

ת' נ' צ' ב' ה'

דף פ"ה - ע"א

השוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ - חייב לרבי יוחנן, והגם שלפי רבי יהודה אם עלה תרד, לא תהא פחותה משוחט בחוץ ומעלה בחוץ. השוחט עוף בפנים ומעלה בחוץ - פטור, הגם שאם שחט והעלה בחוץ חייב, משום שהרי שחיתת עוף בפנים 'הריגה' היא.

אימורי קדשים קלים שהעלה לפני זריקת הדם - לעולא לא ירדו, שנעשו לחם של מזבח.

נשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים - אם עלו לא ירדו, הגם שאין דם לזרוק, ואין ראייה מדין זה לדברי עולא, שמא בקדשי קדשים שנו.

'זכולם שעלו חיים למזבח ירדו' - גם בדוקין שבעין, לרבי עקיבא: שאם עלו לאחר שחיתה לא ירדו, אם עלו מחיים ירדו.

עולה שעלה חיה לראש המזבח - תרד. שחטה בראש המזבח - יפיש וינתח במקומה. לסובר יש הפשט וניתוח בראש המזבח: מדובר בכשירה, אבל פסולה אינה בת הפשט וניתוח, שנאמר 'ונתח אותה' כשירה ולא פסולה. לסובר אין הפשט וניתוח בראש המזבח: מדובר כשהיה לה שעת הכושר ונפסל, וכרבי אלעזר ברבי שמעון שכיון שזרק הדם והורצה בשר שעה אחת, יפישו ועורה לכהנים. ומוריד את הקרבים למטה ומדיח, שאי אפשר להקריב בפרש, שנאמר 'הקריבהו נא לפתח הירצף או הישא פניך'. והגם שלא יעלו לאחר שירדו, שמא יודמן כהן שלא ידעו יעלה, ויותר טוב להביא כהנים לידי תקלה, ממה שיהיו קדשי שמים מוטלים כנבילה.

דף פ"ה - ע"ב

אימורי קדשים קלים שהעלה לפני זריקת הדם - לרבי יוחנן: אין בהם מעילה, שהזריקה קובעת למעילה. ולא ירדו, שנעשו לחם המזבח.

רבי עקיבא לא הכשיר בעלי מומים שעלו על המזבח רק בדוקין שבעין - הואיל וכשרים בעופות, והוא שקדם ההקדש למומם, שכבר חלה עליהם קדושת מזבח. והוא בעולת נקבה שאם עלה תרד והגם שכשירה בעופות, משום שקדם המום להקדש.

נרבע בעופות פסול - הגם שלא שייך בהם רובע, כיון שנעבד בו בעירה. שהרי רבי עקיבא מכשיר בדוקין שבעין והואיל וכשרים בעופות, ולא הכשיר בנרבע. וכן שנינו שהנרבע והמוקצה והנעבד ואתנן ומחיר וטומטום ואנדרוניגוס, מנמאים בגדים בבית הבליעה.

רבי חנינא סגן הכהנים העיד על אביו שהיה דוחה בעלי מומים מעל המזבח - הגם שכבר שנינו שירדו, מעשה קא משמע לן. ועוד בא לומר שדחה אותם כלאחר יד, ולא הוריד דרך בזיון בפרהסיא.

כל הפסולים שירדו מהמזבח לאחר שעלו: אם לא משלה בהם האור - לא יעלו, ואם משלה בהם האור - יעלו.

יש שלמדו כך על הסיפא: העצמות והגידים והקרניים והטלפים בזמן שמחזירים יעלו פרשו לא יעלו, ואם עלו לא ירדו - ואם משלה בהם האור, הגם שירדו יעלו. אבל אלו ששנו כן על הירשא, סוברים שעצמות שירדו לא יעלו גם אם משלה בהם האור, לפי שאינם בני הקטרה.

זבחים דף פ"ו. יום ג' פרשת וישב - י"ט כסליו תשפ"ו

דף פ"ו - ע"א

משנה. אלו אם עלו ירדו: א. בשר קדשי קדשים, ב. בשר קדשים קלים, ג. מותר העומר, ד. שתי הלחם, ה. לחם הפנים, ו. שיירי מנחתו, ז. הקטורת.

הצמר שבראשי כבשים, ושער שבזקן תישים, העצמות והגידים והקרניים והטלפים: בזמן שמחזירים - יעלו, שנאמר 'הקטיר כהן את הכל'. פירשו - לא יעלו, שנאמר 'ועשית עולותיך הבשר והדם'. לתנא קמא בברייתא: העצמות והגידים והקרניים והטלפים יקריבו גם אם פירשו - שנאמר 'הקטיר כהן את הכל מנחתו'. ומה שנאמר 'ועשית עולותיך הבשר והדם', ללא ללמד שעיקולי עולה אתה מחזיר ולא עיקולי גידים ועצמות. לרבי: מחזירים יעלו, ואם פירשו, גם אם הם בראש המזבח ירדו. (וכך היא שיטת התנא במשנה).

עצמות קדשים הנאכלים (חטאת ואשם): לפני זריקה - מועלים בהם, לאחר זריקה - אין מועלים בהם.

עצמות וגידים של עולה - לרבה: אם פירשו לאחר זריקה - הגם שירדו מעל המזבח, הם קדשים פסולים ואסורים בהנאה, ומועלים בהם לעולם. ואם פירשו קודם זריקה - אין בהם מעילה לאחר זריקה, שהזריקה מתרת אותם להדיוט, ומותר לעשות מהם גם בית יד לסכין, שנאמר 'לו יהיה' בעולה, ונאמר באשם, מה אשם עצמותו מותרים גם עולה. לרבי אלעזר: אם פירשו לפני זריקה - מועלים בהם לעולם. פירשו לאחר זריקה - אין נהנים מהם מדרבנן, אבל אין מועלים בהם.

דף פ"ו - ע"ב

משנה. פסולים שעלו על המזבח ועצמות וגידים שהעלה מחזיר ופקעו מעל המזבח - לא יחזיר. גחלת שפקעה מעל המזבח - לא יחזיר.

איברים שפקעו מעל המזבח: אם יש בהם ממש - יחזיר, ואם נשרפו לגמרי - לא יחזיר. **שלושה האש בכולם ונתקשו, ולא יעשו פחם:** אם פקעו קודם חצות - יחזיר, ומועלים בהם, שעדיין בני מזבח הם. פקעו לאחר חצות - לא יחזיר ואין מועלים בהם, כדן דבר שנעשה מצותו. שכתוב אחד אומר כל הלילה והקטיר, וכתוב אחד אומר כל הלילה והרים, חלקיהו חציו להקטרה וחציו להרמה.

כשם שהמזבח מקדש הראוי לו - כך הכבש מקדש, כשם שהמזבח והכבש מקדשים הראוי להם - כך הכלים מקדשים.

זמן תרומת הדשן: נאמר בתרומת הדשן 'כל הלילה', ומה תלמוד לומר 'עד בקר', תן בוקר לבוקר של לילה - וכיון שאין זמן לדבר, הכל לפי צורך השעה. לכן 'בכל יום' תורם למזבח מקרות הגבר, או סמוך לו מלפניו או מאחוריו. 'ביום הכיפורים' בחצות - משום חלישות הכהן גדול. 'ברגלים' - שרבו מקריבי הקרבנות, באשמורת הראשונה.

זבחים דף פ"ז. יום ה' פרשת וישב - כ"ב כסליו תשפ"ו

דף פ"ז - ע"א

איברים שפירשו קודם חצות והחזיר לאחר חצות - לרבה: חצות של ליל שני מחשיבים כמעוכלים, לרב חסדא: עמוד השחר מחשיבים כמעוכלים מקל וחומר, ומה חצות שאין עושה לינה עושה עיכול, עמוד השחר שעושה לינה אינו דין שעושה עיכול.

פירשו קודם חצות והחזיר לאחר עמוד השחר - לרבה: חצות של ליל שני עושה עיכול, לרב חסדא: אין בהם עיכול לעולם, וכל שפוקעים יחזיר, ומועלים בהם עד שיעשו דשן.

לרב יוסף חצות עושה עיכול לאיברים בכל מקום שהם - לכן גם אם פירשו קודם חצות הם כמעוכלים בחצות. והלכה כדבריו, ואין בהם מעילה מחצות ואילך, רק שאין נהנים מהם מרבנן. **לאחר שנפסק הלכה כרב יוסף, לא נחלקו רבה ורב חסדא אם ליל שני עושה עיכול או עלות השחר רק באיברים שמינים -** שאפילו הוקשו אינו חשוב עיכול, שהשומן מעוכב להיחשב דשן.

איברים שלנו בעזרה - מקטר והולך כל הלילה. **לנו בראש המזבח -** מקטר והולך לעולם, שהיה גם אם לנו בעזרה ועלו על המזבח לא ירדו, כל שכן שאם לנו במזבח לא ירדו. **אם ירדו מהמזבח - לרבה:** אין לינה בראש המזבח ויעלו, שהמזבח דינו כשולחן שגם אם לנו עליו ימים רבים אין בכך כלום. **לרבא:** יש לינה בראש המזבח ולא יעלו.

מזבח מקדש את הראוי לו - שנאמר 'הנוגע במזבח' **כבש מקדש את הראוי לו -** שנאמר 'את המזבח' **כלי שרת מקדש את הראוי לו -** שנאמר 'כל הנוגע בהם יקדש'.

כלי שרת מקדש פסולים שלא יצאו לחולין בפדיון - וריש לקיש הסתפק אם מקדשים לעניין האם להקריבם לכתחילה או לא?.

דף פ"ז - ע"ב

תלה איברים פסולים באוויר של ראש המזבח - הסתפקו בגמרא אם אויר מזבח כמו מזבח ולא ירדו, או לא?.

אוויר כבש - לצד שאויר מזבח אינו כמזבח גם אויר כבש אינו ככבש, ולכן אם עלו על הכבש, הכבש מקדש לעלות למזבח רק אם יגרור אותם בלי הגבהה, אבל אם הרימם לאוויר הכבש, נעשה כירוד ולא יעלה. והגם שיש אויר בין כבש למזבח, אם רובו לכבש - ככבש, ואם רובו למזבח - כמזבח, ויש חיבור לעולם, ולא כרימ בר חמא: שנסתפק אם יש חיבור לעולמים או לא.

חשב על מנת להניח על המזבח עד למחר ולהקטיר - לצד שאויר מזבח מקדש מחשבה פוסלת בעולת העוף רק אם מלק על מנת להוריד, ומחר להעלות ולהקטיר. אבל אם חשב על מנת להניח על המזבח עד למחר ולהקטירה, אין זה פיגול, שהמזבח מקדש וראוי להקטרה. **לרבה:** שאין לינה מועלת בראש המזבח, מחשבה פוסלת כשאמר הריני מולקה על מנת להורידה קודם עמוד השחר, ולהעלותה לאחר עמוד השחר.

'למסקנת הגמרא' - אם הכהן בעצמו עומד על המזבח, ותופס בידו, נחשב על המזבח. והספק אם אויר מזבח כמזבח הוא באופן שעומד על הקרקע, ותולה אותם בקנה מעל המזבח. ולא נפשט הספק?.

זבחים דף פ"ח. יום ה' פרשת וישב - כ"א כסליו תשפ"ו

דף פ"ח - ע"א

משנה. כלי הלח - מקדש הלח, מידות יבש - מקדשות את היבש, אבל אין כלי הלח מקדשת את היבש, ולא יבש מקדש את הלח. ודווקא מידות, אבל מזרקות מקדשים גם את היבש, שנאמר 'מזרק אחד כסף וגו' שניהם מלאים סולת'. והגם שהיה מנחה בלולה בשמן, אי אפשר שלא היו בה חלק יבש שלא נבלל והמזרק מקדש. ועוד, שמנחה בלולה לגבי דם נחשב ליבש.

כלי קודש שניקבו, אם עושים בהם מעין המלאכה שהיו עושים כשהם שלימים - מקדשים. ואם לא - אינם מקדשים. וכולם אינם מקדשים רק בעזרה.

כלי שרת אינם מקדשים רק שלימים, מלאים, ומתוכן - אבל מה שעל שפת הכלי לא נתקדשו. וי"א: שמקדשים שלימים מלאים ומכפנים - ולדבריהם גם בירוצי מידות נתקדשו.

ולא אמרו שאין מקדשים רק מלאים רק אם אין בדעתו להוסיף - אבל אם דעתו להוסיף, ראשון ראשון קודש.

אין כלי הלח מקדש את היבש ואין היבש מקדש את הלח - י"א: שכלי הלח אין מקדשים את היבש להיקרב, אבל מקדשים להיפסל ביצא או בנגיעת טבול יום. וי"א: שאמרו כן על הדין שאין מביאים מנחות ונסכים ומנחת בהמה וביכורים מהדומע, ואין צריך לומר מערלה וכלאי הכרם, ואם הביא לא קידש. ועל זה אמרו שלא קידש להיקרב, אבל קידש להיפסל.

כלי קודש שניקבו - אין מתיכים אותם, ואין מתיכים לתוכם אבר לסתום הנקב. **נפגמו -** אין מתקנים אותם.

סכין שנפגם - אין משחזים את פגמיה. **נשמטה -** אין מחזירים אותה. העיד אבא שאול על סכין מטרפת שהיתה במקדש ונגמנו עליה כהנים וגנזהו.

דף פ"ח - ע"ב

בגדי כהונה אין עושים אותם מעשה מחט רק מעשה אורג - שנאמר 'מעשה אורג'.

נתלכלכו מעט והוצרך לכבש במים - מכבסים אותם בנתר ואהל. נתלכלכו עד שהווקקו לנתר ואהל - אין מכבסים אותם. וי"א: שאין מכבסים אותם כלל, משום שאין עניות במקום עשירות.

מעיל כולו היה מתכלת - שנאמר 'זיעש את מעיל האפוד כליל תכלת'. שוליו כיצד? מביא תכלת וארגמן ותולעת שני שזורים, ועושה אותם כרימונים שלא נפתחו פיהם, וכמו כפתורים שיש בכובעי תינוקות, ומביא 72 זגים שבהם 72 עינבלים, ותולה בהם 36 בצד זה 36 מצד זה. **לרבי דוסא משום רבי יהודה:** היו 36, 18 מצד זה 18 מצד זה.

אמר רבי עניני בר ששון:

מחלוקת במראות נגעים - לרבי דוסא בן הרכינס: הם 36, **לעקיבא בן מהללאל:** - 72.

נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה - לומר לך!! מה קרבנות מכפרים כך גם בגדי כהונה. **כתונת -** מכפרת על שפיכות דם, כשידוע מי הרג ולא התרו בו, שלא יענשו הציבור, שנאמר 'וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת בדם'. **מוכנסים -** מכפרים על גילוי עריות, שנאמר 'ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה'. **מזנפת -** מכפרת על גסי הרוח, שיבוא דבר שבגובה ויכפר על גובה. **אבנט -** מכפר על ההזרז הלב שחוגרים אותו כנגד הלב. **חושן -** מכפר על הדינים, שנאמר 'ועשית חושן משפט'. **אפוד -** מכפר על עבודת כוכבים, שנאמר 'אין אפוד ותרפים'. **מעיל -** מכפר על לשון הרע בפרהסיא, יבא דבר שבקול ויכפר על קול הרע. **ציץ -** מכפר על עזות פנים, שנאמר 'והיה על מצח אהרן', ובעזות פנים נאמר 'ומצח אשה זונה היה לך'.

שני דברים לא מוצאנו להם כפרה בקרבנות ומצינו לו כפרה ממקום אחר: א. 'שפיכות דמים' אם לא ידוע מי הרגו - מעגלה ערופה. ב. לשון הרע - בצניעא מקטורת, שנאמר 'יתן את הקטורת ויכפר על העם', יבוא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חסאי.

הדרן עלך פרק המזבח מקדש

זבחים דף פ"ט. יום ו' פרשת וישב - כ"ב כסליו תשפ"ו

פרק עשירי - כל התדיר

כל התדיר מחבירו קודם את חבירו:

משנה. תמידים קודמים למוספים - שנאמר 'מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד תעשו את אלה'. **מוספי שבת קודמים למוספי ראש חודש, מוספי ראש חודש קודמים למוספי ראש השנה -** שנאמר 'כאלה תעשו ליום שבעת ימים', אלה כאלה של מעלה. **לאביי:** לומדים גם מוספים מהנאמר 'אשר לעולת התמיד', שהיה די לומר 'מלבד עולת הבקר', אלא לרבות שכל שהוא תדיר יקדים.

כל המקודש מחבירו קודם את חבירו:

נאמר 'ופר שני בן בקר תקח לחטאת' שיהא עולה קודמת לחטאת, ונאמר 'ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה' שיהא חטאת קודמת לעולה - הא כיצד? **דם חטאת -** קודמת לדם עולה מפני שמרצה, **איברי עולה -** קודמים לאימורי חטאת מפני שהוא כליל לאשים. ואין לומר שתקדים רק מתנה ראשונה שמכפרת, שהרי הקדים הכתוב חטאת הליום שהוא כעולה שלא בא על חטא, משום שהרי שם חטאת קודמת, וכן שלש מתנות. ובמערבא אמרו, הואיל והתחיל במתנות גומר.

חטאת קודמת לאשם - מפני שדמה ניתן על ארבעה קרנות והיסוד. והגם שיש לאשם קצבה, ריבוי מזבח עדיף.

אשם קודם לתודה ואיל נזיר - מפני שהוא קדשי קדשים. והגם שתודה ואיל נזיר צריך לחם, קדשי קדשים עדיף.

תודה ואיל נזיר קודמים לשלמים - מפני שנאכלים ליום אחד וטעונים לחם. והגם ששלמים ישנו בציבור כביחיד, נאכלים ליום אחד עדיף.

תודה קודמת לאיל נזיר - שזו טעונה ארבעה מיני לחם, וזו שני מיני לחם.

שלמים קודמים לבכור - מפני שטעונים מתן ארבעה וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק. והגם שקדושת הבכור מרחם ונאכל לכהנים, מצוות יתירות עדיף.

בכור קודם למעשר - מפני שקדושתו מרחם ונאכל לכהנים. והגם שמעשר מקדש לפניו ולאחריו, קדושה מרחם עדיף.

מעשר קודם לעופות - מפני שהוא זבח, ויש בו קודש קדשים דמו ואימורים. והגם שהעוף קודש קדשים, מין זבח עדיף.

עופות קודמים למנחות - מפני שהם מיני דמים.

מנחת חוטא קודמת למנחת נדבה - מפני שבאה על חטא. וכן חטאת העוף קודמת לעולת העוף, וכן בהקדישה.

דף פ"ט - ע"ב

בגמרא נסתפקו:

א. על דם חטאת ואיברי עולה - האם דם חטאת קודם מפני שמרצה, או איברי עולה קודמים מפני שהם כליל?.

ב. דם עולה ואימורי חטאת - האם דם עולה קודם שבא מכח כליל, או אימורי חטאת קודמים לפי שבאים מכח מכפר?.

ג. דם עולה ודם אשם - האם דם עולה קודם לפי שבא מכח כליל, או דם אשם לפי שמכפר?.